

Ikt. sz.: KUB-42/12-2/2024.
KUB-6/2024. sz. ülés
(KUB-39/2022-2026. sz. ülés)

J e g y z ő k ö n y v

az Országgyűlés **Külügyi Bizottságának**
2024. május 13-án, hétfőn, 8 óra 43 perckor
az Országház Varga Béla termében (főemelet 21.)
megtartott üléséről

Tartalomjegyzék

<i>Az ülés megnyitása, a határozatképeség megállapítása, a napirend elfogadása</i>	5
<i>Tájékoztató az Európai Unió szomszédság- és bővítéspolitikájának aktuális kérdéseiről</i>	5
<i>Várhelyi Olivér tájékoztatója</i>	5
<i>Kérdések, hozzászólások</i>	13
<i>Várhelyi Olivér válasza</i>	17
<i>Egyebek</i>	22
<i>Az ülés berekesztése</i>	22

Napirendi javaslat

1. Tájékoztató az Európai Unió szomszédság- és bővítéspolitikájának aktuális kérdéseiről

Előterjesztő:

Várhelyi Olivér, az Európai Bizottság szomszédságpolitikáért és bővítésért felelős biztosa

2. Egyebek

Az ülés résztvevői

A bizottság részéről

Megjelent

Elnököl: Németh Zsolt (Fidesz), a bizottság elnöke

Balla Mihály (Fidesz), a bizottság alelnöke
Dr. Tilki Attila (Fidesz), a bizottság alelnöke
Dr. Juhász Hajnalka (KDNP), a bizottság alelnöke
Dr. Brenner Koloman (Jobbik), a bizottság alelnöke
Bartos Mónika (Fidesz)
Bóna Zoltán (Fidesz)
Csöbör Katalin (Fidesz)
Nacsa Lőrinc (KDNP)
Dr. Vadai Ágnes (DK)
Tompos Márton Kristóf (Momentum)
Dr. Gurmai Zita (MSZP)

A bizottság titkársága részéről

Dr. Fürjes Róbert bizottsági főmunkatárs
Dr. Mayer Alexa bizottsági munkatárs

Meghívott

Hozzászóló

Várhelyi Olivér, az Európai Bizottság szomszédspolitikáért és bővítésért felelős biztosa

Megjelent

Kristóffy László kabinetfőnök (Európai Bizottság)

(Az ülés kezdetének időpontja: 8 óra 43 perc)

Az ülés megnyitása, a határozatképeség megállapítása, a napirend elfogadása

NÉMETH ZSOLT (Fidesz), a bizottság elnöke, a továbbiakban ELNÖK: Tisztelt Bizottság! Jó reggelt kívánok! Megállapítom a határozatképeségünket. A napirendet megküldtem, felteszem szavazásra. Ki támogatja a napirendet? *(Szavazás.)* Egyhangú. Köszönöm szépen.

Tájékoztató az Európai Unió szomszédság- és bővítéspolitikájának aktuális kérdéseiről

A napirendi pontunk tájékoztató az Európai Unió szomszédság- és bővítéspolitikájának aktuális kérdéseiről. Nagy örömmre szolgál, hogy köszönhetem Várhelyi Olivér urat, az Európai Bizottság szomszédságpolitikáért és bővítésért felelős biztosát, Kristóffy László kabinetfőnök urat. Szeretném köszönteni Boris Kálnoky professzor úr diákcsoportját, nemzetközi szakos diákokat. Remélem, hogy számukra is érdekes lesz a mai bizottsági ülésünk.

Régi gyümölcsöt van alkalmunk leszakítani, hiszen egy hosszú munka eredményeként jött létre ez a mai találkozó. Nagyon örülünk annak, hogy úgy tud beszámolni Várhelyi Olivér a munkájáról, hogy némi múlt és tapasztalat immáron van mögötte. Az aktuális helyzet pedig, azt hiszem, különösen érzékeny a Balkánon, de nemcsak a Balkánon, hiszen az egész szomszédságunk meglehetősen komoly, instabil állapotban van, és kihívásokkal szembesül keleten ugyanúgy, mint délen.

Arra szeretném kérni biztos urat, hogy fejtse ki az álláspontját a jelenlegi helyzettel kapcsolatban. Egy dinamikus bizottsági ülést kell bonyolítanunk, mert tíz órákor Belgrád irányába kell a biztos úrnak távoznia. Nyilvánvalóan az aktuális kérdések különösen érdekelnek bennünket, ami a balkáni, a belgrádi, a koszovói, az ENSZ-közgyűlést érintő viszonylatokkal összefügg. Kérjük, hogy erre is térjen majd ki. Köszönjük szépen, hogy elfogadta a meghívásunkat. Megadnám a szót. Parancsoljon!

Várhelyi Olivér tájékoztatója

VÁRHELYI OLIVÉR, az Európai Bizottság szomszédságpolitikáért és bővítésért felelős biztos: Köszönöm szépen. Tisztelt Elnök Úr! Tisztelt Képviselő Hölgyek és Urak! Tisztelt Hallgatóság! Először is szeretném megköszönni a meghívást. Mindig öröm és megtiszteltetés a magyar Országgyűlésbe jönni. Valóban egy régóta várt találkozó ez. Többször jártam már az Európai Ügyek Bizottságában, évente be szoktam ott számolni, viszont a mandátumom alatt sajnos ez az első találkozó a Külügyi Bizottságban, ami talán nem is lehetne aktuálisabb, hiszen ha a portfóliót nézem, amiért felelek, akkor azt látom, hogy a magyar Külügyi Bizottság, a magyar diplomácia horizontján is azok az ügyek a meghatározóak, amelyek a portfólióhoz tartoznak.

Egyrészt előttünk van az európai parlamenti választás, kevesebb, mint négy hét van hátra addig. Másrészt ennek a Bizottságnak is a mandátuma lassan a végéhez közelít, körülbelül 6 hónap van hátra...

ELNÖK: Nem a miénk! *(Derültség.)*

VÁRHELYI OLIVÉR, az Európai Bizottság szomszédságpolitikáért és bővítésért felelős biztos: Az Európai Bizottságról beszélek. Azon túl, hogy megünnepeltük a magyar uniós csatlakozás immár húszéves évfordulóját, a 25 éves NATO-tagságunkat, közben azt látjuk, hogy egy új gondolkodás indult Európa jövőjéről. Tehát szerintem nehéz lenne aktuálisabb időpontot választani, mint a mai nap. Az is látható

ugyanakkor, hogy ezt a mandátumot olyan válságok övezik, vagy határozzák meg, amelyek egyértelműen világpolitikai jelentőségűek.

Az első volt maga a Covid-válság, amely azon túl, hogy egy egészségügyi válság volt, jelentős gazdasági válságot is okozott. Ezen túl pedig azt is láthattuk, hogy épp az európai szomszédsághoz tartozó régiókat viselte meg leginkább gazdaságilag és szociálisan is, akár a Balkánt nézem, akár a déli szomszédság országait. Ez egyértelmű.

Sajnos rögtön a Covid-válságot követően kitört a háború, Oroszország megtámadta Ukrajnát. Ez a háború a mai napig tart. Szerintem ennek a politikai, gazdasági következményeit kár lenne alábecsülni, sőt szerintem még nem is tudjuk igazán, hogy mi lesz ennek a vége.

Mindezt követte vagy követi a gázai válság, ahol soha nem látott terrormerénylet, a holokauszt óta nem látott zsidóellenes agresszió kezdetével kitört a fegyveres konfliktus. Ezek a területek mind egyértelműen ehhez a portfólióhoz tartoznak. Azt tudom mondani, hogy a munka, ahogy haladtunk időben előre, nemhogy kevesebb lett, hanem inkább több.

Nyilván hosszan lehetne beszélni a portfólió különböző elemeiről. Igyekeztem úgy összeszedni a mondandómat, hogy a legfontosabb pontokkal kezdeném, és utána természetesen, ha vannak kérdéseik, nagyon szívesen válaszolok.

Ha sorrendben akarunk haladni, akkor szerintem nyilván érdemes beszélni arról, hogy kapott-e, és ha igen, milyen új lendületet a bővítés ezalatt az időszak alatt. A Nyugat-Balkán különös érdeklődésre tart számot, úgy gondolom, Budapesten, úgyhogy nyilván erről a területről részletesebben is szívesen beszámolnék, főleg a növekedési tervről, amely egy új eszköze a bővítés felgyorsításának, aztán nyilván megkerülhetetlen, hogy az Ukrajnának nyújtott támogatásról beszéljünk. Ezt követően beszélnék a keleti partnerség többi országáról. Nyilván Moldova és Grúzia az első számú terület, amiről beszélnünk kell, hiszen immár mindkettő tagjelölt. Ezt követően tudnánk beszélni a déli szomszédságról, illetve a migráció külső dimenziójáról.

Szerintem egyértelmű, ha az első témával kezdünk, tehát ha a bővítésről beszélünk, hogy a bővítés ügye soha nem látott politikai jelentőséget nyer ismét, hiszen nemcsak az Európai Unió tagállamai tekintenek rá, mint alapvető geostratégiai eszközre, befektetésre, hanem a minket körülvevő régiók is. Ha megnézzük, a jelenlegi bizottsági mandátum kezdetén öt tagjelölt állam volt, köztük két ország tárgyalat, két ország pedig arra várt, hogy ez a döntés megszülessen a tárgyaláskezdésről. Ma már kilenc tagjelölt ország van, négy folyamatos tárgyalásban van már a tagságért, és három pedig megkapta a zöld utat arra, hogy ténylegesen megkezdjék a csatlakozási tárgyalásokat.

Ez azt mutatja mindenekelőtt, hogy ezek a válságok - elsősorban az orosz agresszió Ukrajnával szemben - megerősítették azt a felfogást akár a Balkánon, akár a keleti partnerség országaiban, hogy az európai uniós tagság az a hosszú távú garancia, amely számukra a békét, a biztonságot és a prosperitást szavatolhatja.

Egyértelmű, hogy a minket körülvevő régiókban az Európai Unióra úgy gondolnak, mint a hosszú távú béke, biztonság és prosperitás zálogára. Éppen ezért láthattuk, hogy amikor kitört az orosz agresszió, napokon belül három ország is beadta a tagjelölti kérelmét, és ezt követte még egy negyedik is, hiszen Koszovó is így tett.

Látható az is, hogy az európai uniós vezetők is komolyan gondolják végre ismét a bővítés prioritását. Látható, hogy talán a TOP 3 témák egyike a bővítés. Ha megnézzük az utóbbi két év Európa tanácsi napirendjeit, akkor azt láthatjuk, hogy nemcsak rendszeresen, hanem mélységében is foglalkozik az Európai Tanács a bővítés ügyével, és olyan alapvető döntéseket is meghoz, amelyek tovább viszik ezt a folyamatot. Gondoljunk arra, hogy a tavalyi év decemberében döntés született Ukrajnával és Moldovával a tárgyaláskezdésről, márciusban pedig Bosznia-

Hercegovinával, tagjelölti státuszt kapott Grúzia is. Tehát látható, hogy ismét az Európai Unió prioritásai közé tartozik a bővítés ügye.

Azt is láthatjuk, hogy a csatlakozási tárgyalások önmagukban képesek gyorsítani a reformfolyamatokat is, de csak akkor, ha valóban összekapcsolódik ez a munka a reformok végrehajtásával, magyarul, ha vannak olyan eszközök a kezünkben, amelyekkel valóban nemcsak papíron vállalnak kötelezettségeket a tagjelöltek, hanem ténylegesen is végrehajtják. Ehhez rendeltük annak idején az új tárgyalási metodológiát, később a beruházási és fejlesztési tervet, legutóbb pedig a Nyugat-Balkán számára a növekedési tervet.

Ha végigvesszük országonként, hogy hol tartunk, akkor azt látjuk, hogy döntés van a tárgyalási keret benyújtásáról Ukrajna és Moldova esetében. Ezt az Európai Bizottság benyújtotta, jelenleg a Tanács tárgyalja, és várjuk a Tanács döntését e tekintetben. Ezek a tárgyalási keretek határozzák meg az alapvető elveit, szabályait a csatlakozási tárgyalásoknak, és nagyon reméljük, hogy ezt minél gyorsabban el fogja tudni fogadni a Tanács, azért is, hogy megfelelően végrehajthassuk azokat az alapvető elveket a tárgyalások folyamán, amelyek meghatározták a tagjelöltté válás, illetve a tárgyaláskezdés követelményeit is.

Bosznia-Hercegovina tekintetében most dolgozunk a tárgyalási kereten. Ezt is szeretnénk minél gyorsabban benyújtani a Tanácsnak. Nagy reményeket fűzünk a magyar elnökséghez, ami reményeink szerint nemcsak tovább viszi, hanem el is tudja fogadtatni ezt a tárgyalási keretet minél hamarabb.

Grúzia esetében egyelőre a tagjelölt státuszról tudunk beszélni. Ahhoz, hogy tovább tudjunk lépni Grúzia esetében, további feladatokat határozott meg az Európai Tanács, 9 prioritás végrehajtását várjuk az országtól. Grúziában egyébként idén parlamenti választások is lesznek, tehát reméljük, hogy még a nyári szünet előtt Grúzia előre tud haladni, és akkor ott is elő tudjuk készíteni a következő lépéseket.

Ha a Balkánhoz visszatérünk, akkor talán az első ország, ahol jelentős fejleményeket várunk, az Montenegró. Montenegróban egy új politikai konstrukció jött létre a választásokat követően. Látható, hogy az új kormány és az új államelnök elkötelezett az ország uniós csatlakozása iránt, és egy viszonylag hosszan tartó stagnálást követően nemcsak, hogy hozzákezdtek a munkához, hanem jelentős eredményeket tudnak most már felmutatni. Reményeim szerint még a nyári szünet előtt Montenegróval meg fogjuk tudni kezdeni a csatlakozási tárgyalások végső szakaszát, ami azt jelenti, hogy el tudjuk kezdeni a tárgyalási fejezetek lezárásának folyamatát.

Ehhez azonban még további feladatokat kell elvégeznie Montenegrónak. Jelenleg ellenőrizzük vissza, hogy minden feltétel teljesült-e. Nagyon remélem, hogy napokon belül az erről szóló javaslatot a Tanács asztalára le fogjuk tudni tenni, és a Tanács dönteni tud, lehetőleg még júniusban, ha nem, akkor júliusban, a magyar elnökség alatt, hogy kezdjük el a tárgyalási fejezetek lezárását, magyarul lesz addigra már egy olyan tagjelölt ország, amely célegyenesbe tud fordulni a taggá váláshoz.

Albánia és Észak-Macedónia esetében 2022 júliusában tartottuk az első kormányközi konferenciákat. Reményeink szerint Albániával meg fogjuk tudni nyitni az első klasztert, amely a jogállamisági fejezeteket foglalja magában. Ehhez ismét Európa tanácsi döntésekre lesz szükség. Nagyon remélem, hogy júniusban, legkésőbb júliusban ez is megtörténhet.

Észak-Macedóniában szintén választásokat tartottak, új államelnököt választottak, illetve ott is várhatóan egy új kormánykoalíció fogja átvenni a munkát. Nagyon remélem, hogy gyorsan munkához tudunk látni, és az első tárgyalási forduló megtartásához szükséges reformfolyamatokat az ország gyorsan el tudja végezni, és így

a tényleges tárgyalásokat velük is minél gyorsabban meg fogjuk tudni kezdeni, akár az első klaszter megnyitásával már a magyar elnökség alatt.

Szerbiában tartanak a csatlakozási tárgyalások. Az orosz-ukrán konfliktus politikai dimenziói talán ennél az országnál nyomják legjobban rá a bélyegét a csatlakozási folyamatra is negatív értelemben. Ugyanakkor azt is látjuk, hogy a munka nem állt meg Szerbiában. Jelentős jogállamisági reformokat hajtottak végre, illetve teljesen egyértelmű, hogy legalább egy új klaszter, a versenyképességről szóló klaszter, a hármas klaszter megnyitható Szerbiával. Nagyon remélem, hogy erre minél gyorsabban sor kerül. Ahogy elnök úr is utalt rá, innen egyenesen Belgrádba megyek, ahol az új kormány vezetőjével és tagjaival fogok tárgyalni pontosan erről, hogy hogyan tudnánk kimozdítani a holtpontról Szerbia csatlakozási tárgyalásait.

Nyilvánvaló, hogy ehhez olyan politikai feltételek is kell hogy teljesüljenek Szerbiában, amelyek a közös kül- és biztonságpolitikával függenek össze. Egyértelmű, hogy a tagállamok jelentős része számára ez ugyanolyan prioritást jelent, mint a többi reformfolyamat.

Ha már Szerbiáról beszéltünk, akkor nyilván az ember nem feledkezhet meg Koszovóról, illetve a Belgrád-Pristina-dialógusról. Láthattuk, hogy igazából ezalatt a mandátum alatt csupán válságkezelésre jutott lehetőség. Nyilván jobb lenne, hogy ha azok a keretek jelentenék a kiindulást, amelyeket az Európai Unió által vezetett dialógus létrehozott, magyarán azok a megállapodások, amelyeket az Európai Unió segítségével a két fél elért, végrehajtásra kerülnének.

Sajnos ehelyett folyamatos válságkezelésre van szükség. A legutóbbi epizód, láthattuk, a dínár egyoldalú kivezetése volt, ami komoly problémákat okozott Észak-Koszovóban. Miroslav Lajčák vezeti ezeket a tárgyalásokat. Igyekszem ebben a segítségére lenni, de az is egyértelmű, hogy mindaddig, amíg Koszovó nem tesz a deeszkalációért, és nem lép vissza jó néhány olyan döntéstől, amely ellehetlenítette például az ohridi megállapodás végrehajtását a részükről, addig nehéz lesz előrelépni a dialógusban.

Koszovó 2022 decemberében benyújtotta tagjelöltkérelmét, magyarán most már utolsó balkáni országként Koszovó is egyértelműen letette a voksát az európai uniós tagság mellett. Egyelőre a Tanács nem adott megbízást a Bizottságnak arra, hogy elkészítsük azt a véleményt, amely az első lépcső a tagjelöltté váláshoz. Várjuk ezt a döntést. A Bizottság készen áll bármikor, hogy ezt a munkát elvégezze. Ugyanakkor jelentős eredmény, hogy ez év januárja óta utolsóként a Balkánon koszovói polgárok is élvezhetik a vízummentes beutazást az Európai Unióba. Szerintem ez egy jelentős eredmény.

Nyilván tagjelölt továbbra is Törökország, jóllehet a török csatlakozási folyamatot az Európai Tanács 2018-as döntése óta egyelőre parkoló pályán tartja. Ugyanakkor az is egyértelmű, hogy Törökország, láthatjuk, mindkét háború középpontjában van, mind földrajzilag, mind politikai értelemben megkerülhetetlen szereplő, éppen ezért tettünk javaslatot a főképviselő úrral közösen egy olyan új politikai keretre, amelyben az európai unió és Törökország kapcsolata visszaépíthető.

Egyértelmű, hogy mind gazdaságilag, mind politikailag szükségünk van egymásra. Az Európai Tanács éppen márciusban foglalt úgy állást, hogy eszerint a terv szerint, amit letettünk az asztalra, ez a munka megkezdődhet, illetve egész pontosan áprilisban történt ez a döntés. Nagyon remélem, hogy napokon belül el fogunk tudni látogatni Ankarába, hogy ott is megkezdjük a munkát.

A következő pontja lenne a beszámolómnak az új növekedési terv, amit a Nyugat-Balkán számára dolgoztunk ki. Tennék egy lábjegyzetet, hogy mi motiválta ennek a növekedési tervnek az elfogadását. Egyértelmű, hogy a Nyugat-Balkán jelentős elmaradásban van továbbra is gazdasági-szociális fejlettségét tekintve, tehát attól

függően, hogy melyik országot veszem, Montenegró, mint a GDP per capita alapon legfejlettebb, a jelenlegi tagállamok körülbelül 50 százalékát éri el, míg a legfejletlenebb ország a 30 százalékot sem.

Egyértelmű, hogy van egy jelentős fejlettségbeli különbség. Az is egyértelmű, hogy ez a fejlettségbeli különbség gátja annak a felzárkózásnak, ami egy európai uniós tagsághoz kell. Itt jön be az én személyes tapasztalatom is, mégpedig az, hogy ha megnézzük a magyar csatlakozás, illetve az akkor „Big Bang”-nak nevezett bővítés első tíz évét, akkor azt látjuk, hogy ez az első tíz év pont ezzel a felzárkózással telt el, ami egyébként jelentős politikai problémákat is generált.

Emlékszünk mindnyájan a szolgáltatások szabad áramlásánál felmerült problémákra, a „posting of workers”, a „polish plumber” dolgokra. Emlékszünk arra a nagyon hosszú átmenetre, amivel ezek az országok elkezdhatték egyáltalán a kohéziós és strukturális alapokból való részesedésüket egy felfutó rendszerben megkapni, de utalhatnak itt a mezőgazdaságban tartott hosszú átmenetekre is.

Tehát azt láthattuk, hogy az a felzárkózási folyamat, amely egy uniós tagsághoz elengedhetetlen, magyarán, hogy képesek legyenek ezek az országok az Unió egységes belső piacából származó versenyt nemcsak elviselni, hanem megnyerni, ehhez ezt a felzárkózást hamarabb, lehetőleg már a csatlakozás előtt el kell végezni. Ez motiválta ezt a növekedési tervet.

Ha megnézzük, hogy hogyan épül fel, akkor azt látjuk, hogy egyrészt van egy jelentős reformelvárás, tehát hasonlóan a tagállamok számára létrehozott recovery folyamathoz, egy éves részletes reformtervet várunk el minden tagjelölt országtól, amely ebből részesül.

Ez azt jelenti, hogy éves bontásban meg tudjuk feleltetni végre, hogy melyek azok a feladatok az uniós csatlakozáshoz, amelyeket az adott évben a tagállam vagy a tagjelölt ország elvégez, és ehhez rendelünk forrásokat, hiszen ez a második fontos tanulsága szerintem a magyar uniós tagságnak is, hogy az uniós jog átvétele önmagában nem jelenti az uniós jog végrehajtását. Ehhez beruházásokra van szükség ehhez infrastruktúrára van szükség, gondoljunk a környezetvédelmi szabályokra, vagy gondolhatunk akár az élelmiszer-biztonsági szabályokra. Ezek mind költséges folyamatok. Ehhez szükség van az Európai Unió támogatására is, éppen ezért szükséges, hogy további forrásokat biztosítsunk ezeknek a reformoknak az elvégzéséhez.

A harmadik elem, ami szintén megkerülhetetlen, hogy nyilván látnunk kell, hogyan gyorsul fel egyébként a jogállamisági területen is a reformmunka.

Végül, de nem utolsósorban láthatjuk annak a sikerét, amit a Covid-válság alatt kezdtünk el felépíteni, hogy igenis bekapcsolhatók ezek az államok már a tagságukat megelőzően az Unió egységes belső piacába mindazonon a területeken, ahol végrehajtják az uniós jogot, és közvetlen előnyöket tudnak saját maguk és a mi számunkra is létrehozni, elsősorban saját polgáraik és saját vállalkozásaik számára.

Mondok egy példát. Ennek az évnek ez lesz a legfontosabb eredménye, remélem, hogy év végére ez valóban teljesülni is tud. Létezik az Európai Unióban az úgynevezett SEPA, a Single Euro Payments Area, amely arról szól, hogy ha egy uniós polgár egy másik uniós államban, tagállamban végez például átutalásokat, vagy bármilyen más banki szolgáltatást igénybe vesz, akkor ennek a költségszintje pontosan ugyanannyi kell hogy legyen, mintha a saját tagállamán belül végezné ezt a tranzakciót.

Önmagában az a tény, hogy több mint 85 százalékát a pénzügyi szolgáltatásoknak uniós anyabankok leánybankjai uralják, vagy végzik a Balkánon, ez azt is jelenti, hogy nem jelenthet különösebb nehézséget számukra az otthon már alkalmazott szabályok alkalmazása, ugyanakkor csak ezeknek a szabályoknak az átvételével és az Európai Unió és a tagjelöltek közötti átutalásokhoz kapcsolódó

költségek kivezetésével évente közel félmilliárd eurót tudunk megtakarítani a Nyugat-Balkán polgárai és vállalatai, ugyanakkor az Európai Unió tagállamai és vállalatai számára is.

Ilyen kézzelfogható lépéseket irányoz elő a növekedési terv, ami előrehozza a csatlakozás eredményeit és előnyeit a Nyugat-Balkán és polgárai számára. Nagyon nagy reményeket fűzünk ehhez az eszközhöz, aminek segítségével most már biztosan 2027 végére, tehát ennek a pénzügyi időszaknak a végére a Balkán per capita támogatás intenzitása összemérhető lesz a jelenlegi kohéziós strukturális alapokból részesedő tagállamok támogatásintenzitásával, tehát körülbelül 90 százaléka lesz a támogatásintenzitás.

Ez azt is jelenti, ha le akarom fordítani magyarra, hogy 2027 végére minden eszköz a balkáni országok kezében lesz arra, hogy felkészültté tegyék saját magukat a csatlakozásra. Ehhez arra van szükség gazdasági értelemben ugyanakkor, hogy duplázzák meg az Európai Unió átlagos növekedését, magyarán ezeknek a gazdaságoknak tíz év alatt meg kell duplázniuk a saját teljesítményüket.

Az utolsó feltétel a növekedési tervben, ami szerintem a Balkán számára nem új, láthattuk ezt az Open Balkan-kezdeményezésben is, hogy természetesen mindennek a munkának csak akkor van értelme, ha ez a régió egységesen dolgozik az uniós tagságért, tehát ha nemcsak a saját tagsági perspektívájukat tartják szem előtt, hanem azt is, hogy egy ponton túl úgyszintén mindnyájan tagjai lesznek az Európai Uniónak, magyarán egymással szemben is ugyanazt az elbánást kell hogy nyújtsák majd, mint a jelenlegi tagállamok nyújtanak egymással szemben. Tehát akkor van értelme ezeknek a reformoknak, és akkor van értelme az egységes belső piacba való bekapcsolódásuknak, ha ugyanezt az elbánást egyben egymás felé is nyújtják. Magyarán, ha a Belgrád-Pristina-dialógust újra elővinném, akkor azt tudom mondani, hogy ha a SEPA-rendszerbe mind Szerbia, mind Koszovó bekapcsolódik ebben az évben, akkor igazából nem értelmezhető a koszovói jegybanknak az a döntése, amivel kivezette a dínár használatát, mint fizetési eszközt.

Most akkor belekezdenék a 3. pontba, az Ukrajnának nyújtott támogatás, illetve az ukrán helyzet értékelésébe. Egyértelmű, hogy alapvető geopolitikai változást eredményez az orosz agresszió Ukrajnával szemben. Egyértelmű, hogy az Európai Unió világosan elkötelezte magát, hogy mindaddig támogatja Ukrajnát, amíg szükséges ahhoz, hogy az orosz agressziót elhárítsa, vagy visszaverje. Egyértelmű az a szankciós rend, amit az Európai Unió egyhangúlag elfogadott Oroszországgal szemben.

Az is egyértelmű, hogy az Európai Unió világos elszámoltathatósági szabályokat szeretne látni ebben a fegyveres konfliktusban. Az is egyértelmű, hogy az Európai Unió próbál közvetíteni a világ többi országa felé ebben a konfliktusban, hogy álljanak ők is Ukrajna mellé.

Az eddigi támogatások szintje most már meghaladja a 98 milliárd eurót, amióta ez a konfliktus kitört, most már több mint két éve. Ez magában foglalja a humanitárius, a gazdasági, katonai támogatást és az ukrán menekültek befogadásához szükséges pénzügyi eszközöket is.

Márciusban és áprilisban megkezdte a működését most már láthatóan ez az új finanszírozási eszköz, amit létrehoztunk Ukrajna számára, az ukrán pénzügyi eszköz. Elutaltuk az első részleteket, ebből 6 milliárd euróhoz jutott az ország.

Az is egyértelmű, szintén az Európai Tanács döntései alapján, akár a februári Európai Tanácsot nézem, ahol megállapodás született az ukrán pénzügyi eszköz létrehozásáról, illetve az MFF felülvizsgálatáról, hogy az Európai Unió kulcsszerepet kíván játszani nemcsak azzal, hogy tagjelölti státuszt adott, és csatlakozási tárgyalások kezdéséről döntött, hanem az ország újjáépítésében is jelentős részt kíván vállalni. Ehhez jött létre ez az eszköz 50 milliárd euró értékben.

Ez a pénzügyi eszköz áll egyrészt 33 milliárd eurónyi közvetlen támogatásból és 17 milliárd euró hitelből. De ez az eszköz egy új folyamatot is indít Ukrajna esetében, mert az eszköz nemcsak arról szól, hogy Ukrajna további pénzügyi támogatása hosszú távon biztosított legyen, magyarán a jelenlegi MFF végéig, hanem azt is jelenti, hogy ahhoz, hogy ez az eszköz működjön, az országnak tenni is kell. Nem egyszerű pénzügyi transferekről van szó, hanem olyan reformfolyamatokat is most már be kell indítani, amelyek egyébként mind az újjáépítéshez, mind pedig az európai uniós tagsághoz feltétlenül szükségesek.

Az is világos, hogy ha ránézünk erre az eszközre, egy soha nem látott méretű és mértékű támogatásról van szó. Éppen ezért mindazok a pénzügyi érdekeket védő szabályok megerősítésre kerültek, amelyek garantálják, hogy ezek a források a végrehajtásakor biztosan azokra a célokra fordítódjanak, amire azt az Európai Unió szánta.

Ukrajna benyújtotta azt a tervet, ami a forrás végrehajtásához szükséges. Ez nagyban hasonlít egyébként a Balkán számára létrehozott növekedési tervre, magyarán Ukrajna is egy reformmenetrendet alakított ki. Ezt beadtuk most már a Tanácsnak döntésre. A mi értékelésünk az, hogy ez a terv mindenben megfelel az uniós követelményeknek, magyarán tartalmazza mindazokat a reformokat, amelyek elvártak Ukrajna számára.

Nyilván várjuk az ECOFIN döntését. Ez május 14-én, elvileg holnap esedékes. Ez egyben azt is jelenti, hogy a terv elfogadásától teljesen egyértelmű és világos lebontásban tervezhetővé válik Ukrajna számára is a finanszírozás.

Most akkor beszélnék a keleti partnerség többi országáról, nyilván elsősorban Moldovára és Grúziára koncentrálnék. Láthatjuk, hogy Moldova ugyan nem részese a háborúnak közvetlenül, ugyanakkor talán Moldovára gyakorolja a legnagyobb közvetett vagy közvetlen hatást is az orosz agresszió. Elsősorban az energiabiztonság területén látjuk, hogy az ország komoly stabilitási kihívásokkal küzd.

Másrészt azt is látjuk, hogy az az értékelés, amit még a keleti partnerség felülvizsgálatakor tettünk le az asztalra 2020-ban, továbbra is igaz, magyarán Moldova alapvető gazdasági szerkezeti hiányosságokkal küzd. Tehát egy olyan gazdaságépítés kell hogy történjen az elkövetkezendő 5-10 évben, ami alapvetően alakítja át a teljes gazdasági struktúrát.

Ennek első és legfontosabb peremfeltétele az energiabiztonság, magyarán, szerezzék meg Moldova az energiaszuverenitást. Ha ránézünk a térképre, akkor látjuk, hogy nemcsak kizárólagos beszállítói helyzetben volt eddig Oroszország az alapenergiaforrásokat tekintve - villamos energia és gáz, a gáz ügyében ez már megszűnt, tehát most már lehet Moldovába más irányból is gázt szállítani -, viszont a teljes villamosenergia-termelés továbbra is a kormány által nem ellenőrzött transznisztriai területen található. Tehát bármikor alakulhat úgy, hogy az ország villamosenergia-hálózata kikerül az ellenőrzés alól, és komoly ellátásbiztonsági kockázatot jelent. Épp ezért eddig már 1,6 milliárd eurónyi köz- és magánberuházást mozgósítottunk. Nyilván rendkívül fontos a kkv-k támogatása, ugyanilyen fontos a belvízi áruterminál megépítése, de én mindenféleképpen a legfontosabb területnek az energiát látom.

Ha Grúziát veszem a következő sorban, akkor ott azt látjuk, hogy Grúzia egy soha nem látott lehetőséghez jutott azáltal, hogy az Európai Tanács tagjelölt státuszt adott az ország számára. Remélem, hogy az ország élni is fog ezzel a rendkívüli lehetőséggel, mert hiszen az utóbbi napok krónikái sajnos arról szólnak, hogy mintha más dolgokkal foglalkozna a kormányzat, mint az a 9 prioritás, amely ahhoz szükséges, hogy tovább tudjunk lépni velük is.

Már így is elég hosszan beszéltem, de még egy kicsit rabolnám az idejüket. A déli szomszédságról beszélnék röviden. Nyilván látjuk, hogy a Földközi-tenger térsége

nemcsak felértékelődőben van, hanem az Európai Unió alapvető érdeke, hogy ebben a régióban is támogassa a békét és biztonságot, illetve olyan stabilitást, szociális, gazdasági stabilitást is építsünk közösen, ami stabilizálja ezt a régiót.

Egy alapvető szemléletváltás kellett ahhoz, hogy ezen az úton meg tudjunk indulni. A mandátum elején úgy indultunk neki a feladatnak, hogy először is ennek most már egy inkluzív folyamatnak kell lennie, magyarul, ne az Európai Unió próbálja megmondani ezeknek az országoknak, hogy mi legyen számukra a prioritás, hanem ülünk le, és együtt alakítsuk ki azt a stratégiát, amit utána közösen fogunk tudni megvalósítani.

Ennek a munkának meg is lett a gyümölcse, hiszen egyértelmű, hogy ez a régió nemcsak a legfontosabb kapcsolataként tekint az Európai Unióra, hanem talán a leginkább innen várja a támogatást és a partnerséget, legyen szó akár a gazdaságról, akár a szociális területről, akár a biztonságpolitikai együttműködésről, akár a terrorellenes küzdelemről, de ide veszem a legalapvetőbb biztonsági kérdéseket is, mint például az embercsempészet elleni küzdelem.

Ezekből a területekből sikerült egy olyan programot összegyűrni minden ország számára, amely egyrészt valódi partnerséget nyújt, magyarul olyan területeken segít az Európai Unió, ahol valóban jó gazdasági kilátásokkal rendelkeznek ezek a régiók, de hiányoznak azok az eszközök és források, amelyek ezt létre tudnák hozni, például a zöldenergia-gazdaságba való beruházással jelentősen lehet stabilizálni ezt a régiót. Ha ránézünk a térképre, akkor azt látjuk, hogy ezekben a régiókban a megújuló energiaellátásnak praktikusán korlátlan potenciálja van.

Az is látható, hogy az Európai Unió az egyik legmegbízhatóbb energiafelvevő piac. Kössük össze Európát és Észak-Afrikát, kössük össze magunkat velük! Ez azt jelenti, hogy a jelenlegi, alapvetően egy gazdasági ágazatra épülő gazdaságok helyett, értsd turizmus, egy új gazdaságszerkezet is létrejöhet az energia révén, ami az energiaellátáson keresztül technológiát is hoz ebbe a régióba, illetve további munkahelyeket tud vinni. De ez csak az egyik ilyen terület.

A másik legfontosabb talán a víz, ami az élelmiszer-termeléshez alapvető szükséglet, és itt is egy olyan technológia vihető ebbe a régióba, amivel a vízhasznosításban, illetve egyáltalán az ivóvíz-előállításban az Unió meghatározó pozitív változásokat tud előidézni, vagy tud segíteni.

Ez azt is jelenti egyben egyébként, hogy ezzel munkahelyeket is létrehozunk. Magyarán gazdasági, szociális perspektívát tudunk adni ezeknek az embereknek, akik ezekben az országokban élnek, és talán az is egyértelmű, hogy így a fiatalok számára is egy hosszú távú személyes stratégia is sokkal könnyebben kialakítható ezekben az országokban.

Az is egyértelmű volt rögtön a mandátum legelején, hogy ezekben az országokban is most már alapvető biztonsági kockázatként tekintenek az illegális migrációra elsősorban a csempészhálózatok, a szervezett bűnözés és adott esetben a terrorizmus finanszírozásával való összefüggések miatt is, éppen ezért nemcsak készen álltak, hanem elég gyorsan tudtunk olyan megállapodásokat létrehozni, amivel jelentősen tudjuk támogatni ezekben az országokban ezt a munkát. Ilyen partnerséget kötöttünk Tunéziával, Egyiptommal 7,4 milliárd euró értékben, Libanonnal a legutóbbi napokban.

Egyértelmű, hogy a munka csak most kezdődött el, tehát az is nagyon fontos, hogy ez a következő Bizottság végre is hajtsa ezeket a partnerségi megállapodásokat, és teljesítse minden vállalását, beleértve az illegális migrációval kapcsolatos vállalásait is. Észak-Afrikában összesen közel 700 millió eurót fordítunk erre a célra, és nagyon reméljük, hogy ez most már a számokban is meg fogja mutatni magát. Ha az idej érkező adatokat nézem Tunézia irányából vagy Líbia irányából, akkor azt látjuk, hogy

most már kezdenek ezek az erőfeszítések gyümölcsöt hozni, hiszen a számok jelentősen alacsonyabbak, mint az előző időszakokban.

Nagyon röviden a migráció külső dimenziójáról. Ez a munka nemcsak az észak-afrikai és a déli partnerség országait fedi le, hanem nyilván a nyugat-balkáni útvonalat is. Egyértelmű, hogy minden régióban ez egy alapvető biztonsági kihívás, és a legfontosabb feladat egyrészt ennek az illegális migrációnak a megelőzése, másrészt a kialakult csempészhálózatok felszámolása, illetve a menedékjogra nem jogosult személyek minél gyorsabb visszajuttatása a származási országba, ellenkező esetben ez az üzleti modell tovább fog folytatódni.

Ehhez jelentős forrásokat rendeltünk mind a Nyugat-Balkánon, mind Észak-Afrikában. A Balkánon 2021 óta összesen 300 millió eurót különítettünk el. Ez 60 százalékos növekedést jelent, és ez jelentősen el is mozdította mind a politikát helyben, mind pedig a csempészek elleni fellépést, hiszen ez nemcsak azt jelenti, hogy az Európai Unió forrást nyújt, hanem olyan területeken ajánl együttműködést, amely nélkül sem a Balkán, sem mi nem tudunk valóban fellépni az embercsempészek ellen, magyarán rendőrségi együttműködés alakult ki. Látjuk, hogy a Nyugat-Balkánról végre elindultak a visszatoloncolások, tehát látható, hogy egy teljesen új szemlélet szerint folyik a munka.

Észak-Afrikában ugyanígy elég fontos az együttműködés nemcsak abból a szempontból, hogy milyen felszereléseket szállítottunk, hanem az is látható, hogy ezeket az eszközöket arra használják a kedvezményezettek, hogy maguk is felszámolják ezeket a csempészhálózatokat.

Összességében tehát egy elég mozgalmas időszak áll mögöttünk, de attól tartok, hogy talán ez lesz az a portfólió az Európai Bizottságban, ami akár még az utolsó nap is komoly feladatok elé állíthatja a biztost és a kollégiumot. Köszönöm szépen.

Kérdések, hozzászólások

ELNÖK: Köszönjük szépen, biztos úr. Röviden pár gondolattal szeretnék reagálni, aztán megadnám a képviselőtársaimnak a szót. Először is szeretnék gratulálni biztos úr munkájához, amit az elmúlt években végzett. Nagyon fontosnak tartom, hogy számtalan új javaslattal tudott előállni az elmúlt időszakban a bővítési politikában. Suchocka asszony fogalmazta meg annak idején azt, hogy a bővítés egy olyan politikája az Európai Uniónak, amely a bővítésre váró országok számára mindig öt év távolságra van. Ugye, ezt mi annak idején eléggé át tudtuk élni, hogy folyamatosan ezt tapasztaltuk. A Nyugat-Balkán országai is most ugyanebben a lelkiállapotban vannak, mint amit mi átéltünk 15 éven keresztül 2004-ig. Na, most ehhez képest tudott, azt hiszem, biztos úr egy új reményt kelteni ebben az országcsoportban, és új intézkedéseket tudott foganatosítani.

Nagyon fontosnak tartom, hogy a bővítési metodológiával kapcsolatban volt egy nagy menete Várhelyi Olivérnek, aztán most a növekedési terv gondolatait és eredményeit hallhattuk meg, ami azt hiszem, hogy tényleg egyfajta forradalmi változás a bővítési politikában ahhoz a halogató politikához képest, ami ezt megelőzte. Nem biztos, hogy túlvagyunk ezen a halogató politikai fázison, nem biztos, hogy nem fog visszaesni az Európai Unió ebbe az álmos, tehetetlen, ügyetlen, hogy ne mondjak erősebb jelzőket, állapotba, de azt hiszem, ez mindenféleképpen reménykeltő, hogy meg tudta mozdítani biztos úr ebben a vonatkozásban a bővítési politikát.

Másodszor pedig azért gondolom, hogy elismeréssel kell adóznunk a munkájának, mert Magyarország hangja tudott lenni az Európai Unióban akkor, amikor egyébként a magyar kormány és a magyar közvélemény egy meglehetősen erőteljesen Európai Unió-kritikus stádiumba került. Most ennek a felelősségét nem nagyon akarom sehova elhelyezni, de az biztos, hogy a magyar biztos számára ez

mindenféléképpen egy meglehetősen érzékeny feladatot jelentett, és ez a munka, hogy szakmai szinten az Európai Unióban megfelelő hangot tudjunk megütni - természetesen a magyar nagykövetet is ide sorolnám, hiszen Ódor Bálint is ezt a feladatot látta el nagyon színvonalasan -, nem volt egy apró feladvány.

Nagyon örülök annak a megállapításának, hogy az Európai Unió vonzereje a szomszédságunkban, a keleti, illetőleg a déli partnerségi szomszédságban jelentős. Ezt nekünk itt fontos látnunk akkor, amikor az Európai Unióval kapcsolatos küzdelmeinket napi szinten folytatjuk, és próbáljuk összefoglalni, hogy mit értünk el az elmúlt húsz esztendőben. Valóban egy nagyon fontos dolog, hogy ez a vonzereje az Európai Uniónak fennáll. Lehet, hogy egy kicsit megkopott, de fennáll mind a balkáni országokban, mind a déli szomszédságban, és ez egy erő, a keleti, illetőleg a déli szomszédságpolitika vonatkozásában ez egy erő, és erre a vonzerőre lehet építeni.

Kérdéseim. Az orosz-ukrán háborúval kezdeném. Mire lesz elég ez a támogatás, ez az 50 milliárd, meg mondjuk, az a 60 milliárd, amit az amerikai képviselőház és szenátus megszavazott a közelmúltban? Mi a cél? Benne van-e ebben a támogatásban az, hogy Ukrajna győzhet, vagy alapvetően itt az a cél, hogy Ukrajnának sikerüljön fenntartani a tárgyalási pozícióját, hogy ne süllyedjen el? Nyilvánvalóan ehhez képest az is egy nagyon fontos kérdés, hogy milyen orosz politikai ambíciókat érzékel ma jelenleg a Bizottság? Meg tud-e elégedni Oroszország a kelet-ukrajnai terület megszerzésével, vagy az orosz ambíciók ennél vérmesebbek, és az elmúlt napok offenzívája Harkov irányába szemmel láthatóan azt jelzik, hogy itt az orosz ambíciók nem visszafogottak továbbra sem Ukrajna vonatkozásában?

A második kérdésem az lenne, hogy a keleti országok bejelentkezése az Európai Unióba mennyire jelent csapdahelyzetet a Nyugat-Balkán számára? A kettőt most együtt emlegetjük, hogy immáron tíz ország tart az Európai Unió felé, de mégiscsak van egy apró különbség a három új és az eddigi hat plusz egy között. Nincs-e itt egy csapda, nem rejlik-e ebben a helyzetben egy csapda a bővítés szempontjából?

A harmadik kérdésem a Balkánra vonatkozna. Nagy-Albánia, mint politikai probléma, mennyire jelenik meg? Van-e az Európai Uniónak befolyása a Balkánon az albán világra? Szemmel láthatóan van egy nagyon ambiciózus albán gondolkodás, és az amerikai motiváltsága ennek a gondolkodásnak a háború óta, mármint a balkáni háború óta közismert, az Európai Unió egy kicsit követő üzemmódban van, amikor az albánokról van szó.

A negyedik kérdésem Izraelre vonatkozik. Izraelt most nem nagyon érintette biztos úr, márpedig az is a portfólió része. Látszik egy probléma Amerika irányából, egyfajta cserbenhagyás kockázatát lehet érzékelni Izrael tekintetében. Olyan erős belpolitikai nyomás van Biden elnökön az amerikai egyetemek irányából a palesztin párti tüntetések és a közvélemény Izrael ellen fordulása miatt, hogy az Európai Uniót mennyire kísérti meg Izrael cserbenhagyásának a gondolata a jelenlegi helyzetben, és ez adott esetben milyen beláthatatlan biztonságpolitikai helyzetet idézhet elő? Azt hiszem, magyarként is eléggé érzékeljük ezt a problémaegyüttest, hiszen mi vagyunk itt most már lassan az utolsók, akik Izrael mellett kardoskodunk a nemzetközi szintén.

Az utolsó, ötödik kérdésem pedig arra vonatkozna, hogy a muzulmán világ irányába a gyanakvás szemlélete, úgy tűnik, Európában egyre meghatározóbbá válik. Az a fajta partnerségi gondolkodás, amely rendkívül pozitív, amelyet hallhattunk most az elmúlt percekben, azt gondolom, nagyon komoly belső, mondhatnám úgy is, hogy az európai jobboldal, mert nézzük az európai jobboldalnak is a gyengeségeit, az európai jobboldal képes lesz-e adott esetben, ha megerősödik, egyfajta partnerséget ajánlani a muzulmán világnak, például energiapartnerséget, amit itt hallhattunk, és vízügyi partnerséget.

A plusz egyes - nagyon rövid - kérdésem pedig, hogy mit gondol arról, hogy védelmi biztosra lenne szüksége az Európai Uniónak, hiszen amilyen témákat itt most elmondott nekünk az elmúlt percekben, az elmúlt jó egy órában, azt gondolom, azt jelzik, hogy a meghatározó biztonságpolitikai kérdések jelenleg a bővítési biztos asztalán landolnak, és meglehetősen szerteágazó, szinte már beláthatatlan méretű portfóliónak tűnik az a kérdéskör, amivel itt a biztos úr bennünket most itt megismertetett, ezért is kellett egy órát beszélni.

Szeretném kérdezni képviselőtársaimat, hogy ki kíván szólni. *(Jelzésre:)* Brenner Koloman alelnök úr! Csinálunk egy kört, és akkor utána rövid választ szeretnénk majd kérni biztos úrtól. Alelnök úr!

DR. BRENNER KOLOMAN (Jobbik), a bizottság alelnöke: Köszönöm szépen, elnök úr, illetve köszönöm biztos úrnak a beszámolóját. Az első kérdésem az lenne, hogy mint az Európai Bizottság biztosa, érez-e valamit abból a változásból az Európai Unió működésén belül, amit a putyini Oroszország agressziója Ukrajnával szemben okozott abban az értelemben, hogy már nagyon régóta szó volt arról, hogy olyan intézményi reformokra is szükség volna az Európai Unión belül, amely jobban megfelel, mondjuk úgy, annak a változásnak, amit a történelem '89-90-ben hozott, és így, miután hazánkból is kivonták a megszálló szovjet orosz csapatokat, és így hazánk is a tízes bővítésben - amiről biztos úr is beszélt -, EU-s-tag lett, ezeknek az új kihívásoknak a jelét érzékeli-e a biztos úr, hogy itt bármilyen tervezés, vagy olyan intézményi reformok elindítják, ami az európai polgárokat egy kicsit, hogy is mondjam, kibékítené azzal az európai uniós működéssel, amivel kapcsolatban oly sok kritikával találkozunk néha. Hogy ezek a kritikák mennyiben jogosak, azt én most nem firtatnám.

A második kérdésem arra vonatkozna, hogy az a fajta bővítési csapda, amire Németh elnök úr is utalt, hogy ez a következő bővítési kör hány országot érint majd valószínűleg, és hogy az a fajta alapelv, amit mondjuk az én konzervatív politikai közösségem feltétlenül támogatna, miszerint az egyéni és a koppenhágai kritériumoknak megfelelő előrelépés lehessen a felvételnél, mennyiben elfogadható, illetve mennyiben végrehajtható, ideértve a koppenhágai kritériumok közül a klasszikus nemzeti kisebbségek jogait is, amit én mindig és minden formában el szoktam mondani minden grémiumon. Köszönöm szépen.

ELNÖK: Gurmai Zita képviselő asszony!

DR. GURMAI ZITA (MSZP): Köszönöm szépen. Tisztelt Biztos Úr! Az MTI-nek nyilatkozta a húszéves csatlakozási évforduló kapcsán: „A következő mandátum végére az EU-nak készen kell állnia arra, hogy új tagokat fogadjon. Ez most már nemcsak politikai szükségszerűség, hanem politikai realitás is”. A biztosi időszakára visszatekintve, melyek azok a legfontosabb konkrét tények, amelyek a fenti megnyilatkozást alátámasztják? Ez lenne az első.

Hogyan ítéli meg a kínai elnök szerbiai látogatását, amelynek során szoros stratégiai együttműködésről, szövetségről állapodtak meg?

Ukrajnáról beszélt. Most jól értem, hogy akkor ezt az EU-reformtervet, amit kért Ukrajnától, meg is kapták? *(Jelzésre:)* Jó, tehát ez tiszta.

Beszélt Moldova európai uniós csatlakozásáról, viszont a nyilvánosság előtt nagyon kevés szó esik erről, ha esetleg van még bármi, amit úgy érez, hogy érdemes lenne elmondani.

Az ön biztosi tevékenységét erős bírálatok és konfliktusok kísérték, konfliktusok az EP-vel, tagországok kormányaival. Feltételezem, ezek a Bizottságon belül is megjelentek. A bírálatoknál konkrétan említhetném a jogállamisági kritériumok

érvényesítésének figyelmen kívül hagyását, elhanyagolását Szerbia esetében, vagy a palesztin hatóságok pénzügyi támogatásának egyeztetés nélküli leállítását. Emiatt a lemondását is követelték. Ön hogyan ítéli meg ezeket a bírálatokat, konfliktusokat? Ezek lennének a kérdéseim, és köszönöm, hogy adott egy tisztességes tájékoztatást.

ELNÖK: Köszönöm, képviselő asszony. Vadai Ágnes képviselő asszony!

DR. VADAI ÁGNES (DK): Köszönöm a szót, elnök úr. Elnök úrral ellentétben én nem ítélem meg ilyen pozitívan a magyar biztos tevékenységét, különösen azért, mert számtalan nemzetközileg is sajtófigyelmet kapó botrányba keveredett magyar biztosként, ami azt gondolom, sem a biztos hivatálnak, sem Magyarországnak nem túl pozitív. Éppen ezért azt szeretném megkérdezni, hogy azokra a személyes és politikai viselkedéseire - mondok itt példát -, amikor 2023 februárjában éppen a nyugat-balkáni bővítéssel kapcsolatos plenáris ülésen egész egyszerűen azt kérdezte meg, hogy „Hány hülye van még?“, ugyan próbált magyarázatot adni, de nyilvánvalóan nehéz elfogadni az ön magyarázatát, még akkor is, ha volt olyan, aki ezt tudomásul vette.

Vagy említhetném a Gurmai képviselő asszony által említett humanitárius segély ügyét, ahol aztán a saját Bizottsága cáfolta meg, vagy éppen azt a pillanatot, amikor ott volt az Európai Bizottság ülésén, amikor egyhangú döntés született arról, hogy megvonnak Magyarországtól háromezer milliárd forintot, vagy éppen - ahogy szintén képviselő asszony említette - a szerbiai jogállamiság kérdését, ahol az információk szerint az ön kabinete, titkársága, ahol dolgoznak természetesen korábbi külügyesek is, talán a Szijjártó-féle Külügyminisztériumból, tehát nem a Navracsics-féléből, a jogállamiság kérdését rendszeresen háttérbe szorítják, és sokkal pozitívabb anyagokat írnak Szerbiából, mint az a valóság. De a legfőbb vád önnel szemben leginkább az volt, hogy Bosznia-Hercegovina kapcsán Orbán Viktor külpolitikáját követi, ellentétben az Európai Unió által elfogadott hivatalos nyugat-balkáni politikával.

Igazából azt szeretném kérdezni, hogy milyen magyarázatot tud adni ezekre a személyes és politikai viselkedésekre, melyek nem igazán mutatták be sem a biztos pozícióját, sem az Európai Bizottságot, de ami nekem a legfájóbb, hogy ön ugyan európai biztos, de mégis magyar biztos, szóval ezek nem voltak pozitívak Magyarországra nézve sem.

Azt gondolom, ön ezt az országot ismeri a legjobban, mármint Magyarországot, önnek biztosként is úgy kell eljárnia, hogy ilyen botrányok, ilyen félreértések ne jelenjenek meg se a magyar, se a nemzetközi sajtóban. Azt gondolom, annál sokkal erőteljesebb magyarázatra van szükség, mint amiket ön vagy az ön munkatársai adtak az elmúlt időszakban. Köszönöm szépen.

ELNÖK: Tisztelt Bizottság! Nyilvánvalóan a vádaskodásokkal kapcsolatban mindannyiunknak vannak tapasztalatai, tehát ezekkel a vádakkal összefüggésben, amennyiben szükségesnek gondolja biztos úr a válaszadást, azt hiszem, indokolt lehet. Ugyanakkor tisztában vagyunk azzal, hogy nem vagyunk teljhatalmúak, és nem tudjuk ezeket a megalapozatlan vádakot semmissé tenni. Ez a mi politikai, szakmai életünknek sajnos része. Azt hiszem, ezt biztos úrtól sem várjuk el, de ha úgy gondolja, bizonyos felvetésekre (*Dr. Vadai Ágnes: Szerintem meg tudja magyarázni!*) talán indokolt lehet válaszolni.

További kérdések vannak-e a képviselőtársaim részéről? (*Nincs jelentkező.*) Amennyiben nincsenek, megadom a szót, parancsoljon!

Várhelyi Olivér válaszadása

VÁRHELYI OLIVÉR, az Európai Bizottság szomszédspolitikáért és bővítésért felelős biztosa: Köszönöm szépen. Elnök úr úgy kezdte a mondandóját, hogy felidézte, hogy mindig öt évre vagyunk a bővítéstől. Ahonnan indultunk 2019-ben, szerintem az sokkal rosszabb volt, hiszen egy olyan bizottsági kollégiumtól vettük át a munkát, amely úgy kezdte a saját mandátumát, hogy márpedig bővítés nem lesz. Ennek a következményeit talán mostanra tudtuk elhárítani. Az a késedelem, amit a bővítés ügye szenvedett, sajnos nem öt év késedelmet eredményezett, hanem majdnem tíz évet. Úgyhogy igen, igaz ez a mondat, és most erre próbálunk rácáfolni, tehát nemcsak arra a részére, hogy behozzuk azt az elmaradást, amit az előző Bizottság alatt az ügy szenvedett, hanem fel is akarjuk gyorsítani ezt a munkát, hogy a következő bizottság egy bővítési bizottság lehessen.

Gurmai képviselő asszony utalt az MTI-nyilatkozatra. Úgy gondolom, ezt nemcsak én állítom, hanem mindenki így is készül a következő biztosi kollégiumra, és így is tekinti. Hogy mire vezetem vissza, majd válaszolni fogok.

Ami a halogató politikai fázis visszajövetelét illeti, szerintem Európa nem engedheti meg magának azt, hogy újra ebbe a fázisba kerüljön. Úgy próbáltam én is végezni a saját munkámat, de ebben mindig magam mögött tudhattam a Bizottság elnökét is, hogy a bővítés folyamata most már a mandátum végére visszafordíthatatlan legyen. Ha megnézzük a növekedési tervet, egyértelmű, világos, tervezhető pályára állítja a Nyugat-Balkán bővítését, magyarán 2027 után szerintem még akár az is előfordulhat, hogy az Európai Uniónak már nagyobb érdeke fog fűződni a Nyugat-Balkán országainak felvételéhez, hiszen addigra már a pénzügyi támogatások, a reális integráció, magyarán az egységes belső piacba való bekapcsolódás révén összenő teljes egészében a Nyugat-Balkán és az Európai Unió. Innentől fogva már csak egy intézményi lépésre van szükség ahhoz, hogy ők is az asztalnál üljenek. Szerintem ez a legfontosabb hagyatéka ennek a Bizottságnak.

Egyetértek elnök úrral, hogy az EU vonzereje fennáll. Semmi sem bizonyítja ezt jobban, mint az orosz agresszióra adott válasz. Három ország néhány napon belül azonnal tagjelölti státuszt adott be. Szerintem ez egyúttal csattanós válasz mindazok számára, akik eddig végig azt állították, hogy igen, de az Európai Unió még nincs kész a bővítésre, még intézményi reformokra van szükség, még vizsgáljuk, hogy mi az a befogadó képessége az Európai Uniónak, amellyel új tagállamokat tudunk felvenni. Szerintem ez az üzenet mára már a legszkeptikusabb tagállamokba és a legszkeptikusabb politikai pártokhoz is teljesen világosan nemcsak eljutott, hanem megértették, és szerintem mostanra el is fogadják már.

Az első kérdése elnök úrnak - rövid, tömör kérdések voltak -, hogy vajon ez az 50 milliárd eurós támogatás mire lesz elegendő. Az első és legfontosabb elválasztás, amit tennünk kell, hogy ez nem katonai támogatás, tehát ez nem a harctéri helytállást hivatott anyagilag támogatni, hanem az ország újjáépítését és az újjáépítés során az európai reformok végrehajtását hivatott szolgálni.

Három pillérre épül ez az eszköz. Egyrészt van egy klasszikus újjáépítési elem, amely egyben összefügg azokkal a mára már világos uniós és tagállami szintű kötelezettségvállalásokkal, amelyeket a nemzetközi közösségben folytatott Donald-koordinációban az Unió tett. Egyrészt van egy ilyen része. Van a második része, amely a magánberuházásokat is hivatott előmozdítani. Egyértelmű, hogy Ukrajna helyreállítása, újjáépítése és európai felzárkóztatása a magánszektor nélkül nem fog menni. Tehát egy olyan beruházási környezetet is létre kell hozni Ukrajnában a reformok révén, amivel vonzóvá tehető a magánszektor számára. Ehhez megfelelő

pénzügyi ösztönzőket tartalmaz ez a csomag. A harmadik pedig az intézményépítés, ami minden csatlakozni kívánó országnál eddig is rendelkezésre állt.

Az, hogy Oroszországnak mik az ambíciói, szerintem nem igényel nagy magyarázatot. Ha egyértelműen és egyszerűen akarunk fogalmazni, akkor teljesen világos: a pusztítás. A pusztítás mindaddig, amíg nem ütköznek olyan ellenállásba, ami megállítaná őket. Az a kérdés, hogy ez a pont mikor jön el. Európa felelőssége abban áll, hogy ez a pont ne úgy következzen be, hogy Ukrajna pusztulását eredményezik, vagy urambocsá! tovább engedi ezt a konfliktust a NATO felé. Minden körülmények között abban kell segítenünk Ukrajnát, hogy ezt a pontot minél hamarabb elérjük, magyarán az orosz agresszió és pusztítás minél hamarabb álljon meg. A magam szerény eszközeivel ezt az újjáépítés révén tudom megtenni, illetve az uniós csatlakozási folyamat révén.

Mennyire csapdahelyzet a Nyugat-Balkánnak a három új tagjelölt? Ezt többen is kérdezték. Szerintem nem feltétlenül kell ezt így látni, nem feltétlenül ez az az értelmezési mező, amiben gondolkodnunk kell. Az orosz agresszió, szerintem egyetértünk abban, azt megmutatta, hogy mi az értéke egyértelműen a tagjelölt országok számára az uniós tagságban. Ez teljesen világos most már az Unió számára is.

Az is világos, hogy mik a feltételei a taggá válásnak: a koppenhágai feltételek maradéktalan teljesítése. Ebben minden ország maga küzd, ha lehet így fogalmazni, minden országnak megvan a maga feladatsora, amit el kell végeznie ahhoz, hogy az Unió tagja lehessen. Magyarán, nem gondolom azt, hogy ha az egyik tagjelölt ország kevesebbet, vagy többet végez, akkor az a másik tagjelölt országnak az uniós csatlakozási folyamatban való előrehaladását kell hogy hátráltassa vagy elősegítse.

Az egyértelmű, hogy a politikai környezet megváltozott. Egyértelmű, hogy az európai uniós tagállamok számítanak új tagjelöltekre a következő bizottság alatt. A feladat az, hogy éljenek a lehetőséggel, akár a Nyugat-Balkánról beszélünk, akár a keleti szomszédságról. Ezért volt fontos a növekedési terv a Balkán számára, ezért volt fontos a tagjelölt státusz megadása, a csatlakozási tárgyalási kezdésekről szóló döntések. Magyarán az a kérdés, hogy az Európai Unió kész-e, és képes-e minden döntést, legyen az bármilyen kicsi, vagy bármilyen nagy, meghozni ahhoz, hogy a következő bizottsági kollégium végén valóban új tagok csatlakozzanak. Ez a kérdés. Tehát én nem látok csapdahelyzetet a Nyugat-Balkánnak. A Nyugat-Balkánnak szerintem inkább felértékelődő a szerepe, és a lehetőség is, ami ebből származik.

Nagy-Albánia egy régi külpolitikai kérdés. Szerintem a jelenlegi albán vezetés egyáltalán nem érdekelt a Nagy-Albánia-elképzelés megvalósításában, sőt én úgy látom, hogy a jelenlegi albán politikai vezetés kifejezetten stabilizáló faktora az egész régiónak. Látunk Albánián kívül olyan politikai szereplőt, aki szeretne ezzel megpróbálkozni, de szerintem a hétvégi vagy a múlt hét közepi észak-macedón választások erre egy csattanós választ adtak, hiszen ott egy külső hasonló típusú próbálkozás volt, de úgy gondolom, hogy ezt a választók elrendezték.

Izrael kapcsán cserbenhagyás áll-e fenn, vagy sem? Szerintem Izraelt nem lehet cserbenhagyni. Izrael történelmi, biztonságpolitikai szempontból nem cserbenhagyható. Nem tudok olyan helyzetet elképzelni, hogy az Amerikai Egyesült Államok cserbenhagyná Izraelt, hiszen egy olyan régióban található Izrael, amelyben nemcsak primer világpolitikai jelentőségű biztonsági kérdések rejlenek, hanem Izrael egyben az az állam is, amivel egy új biztonságpolitikai konstrukció is létrehozható ebben a régióban.

Ha tovább gondolunk a humanitárius helyzeten, és megnézzük, hogy ebben a fegyveres konfliktusban egyébként azok az alapelvek, amelyek az Ábrahám-megállapodások alapját adták, magyarán egy olyan arab-izraeli összefogás, amely az extremizmus, a terrorizmus elleni küzdelemben kezdődik, és egyébként utána át tud

fordulni gazdasági, szociális együttműködéssé is, akkor azt tudom mondani, hogy ha valami még megmaradt ebből, akkor az ez, és ez lesz az az elv, amely reményeim szerint túl is fogja élni ezt a háborút, és eszerint alakulhat ki egy új helyzet. Láthatjuk, hogy hogyan reagál az Öböl térsége. Láthatjuk a humanitárius helyzeten túl az alap politikai összefüggéseket, például Irán szerepét akár terrorfinanszírozási oldalon, akár primer katonai szempontok mentén, azt látjuk, hogy ez a régió az iráni szerep ellen való fellépésében egyre inkább összezár, és az érdekek egyre inkább közelítik egymást.

A másik kérdése az volt, hogy a muzulmán világ felé nyitás hogyan áll. Szerintem nem vallási alapon kell ezt megközelítsük, hanem kulturális alapon. Ha Egyiptomot nézem, mint kulcsszereplője a régióknak, a régió egyik legfontosabb horgonya, ha nem a legfontosabb horgonya, akkor azt látjuk, hogy ott nem alapvetően a muzulmán világgal való kapcsolatépítés miatt van szükség arra az új partnerségre, amit létrehoztunk, hanem igazából azért, mert Egyiptom mindig is a stabilizáló szerepet látta el, attól függetlenül, hogy milyen állami konstrukcióban létezett éppen Egyiptom. Több ezer éve ez az alapvető szerepe Egyiptomnak. Ebben az Európai Unió tud segíteni. Magyarán, az Európai Uniónak azt kell végigvennie, hogy hogyan tud olyan támogatást, segítséget nyújtani ebben a régióban, amely stabilizálja ezt. Ezért volt fontos az egyiptomi együttműködés, ezért fontos Libanon támogatása, ezért fontos Jordánia támogatása, mindig akkor, amikor ezek az országok valóban kiélezett helyzetben vannak.

Végül, hogy kell-e védelmi biztos, hát, akkor van értelme biztost megbízni feladattal, ha létezik ilyen uniós feladat. Ha lesz ilyen uniós hatáskör, akkor nyilván lesz biztos is. De ha komolyra akarom fordítani a szót, akkor azt tudjuk mondani, hogy nyilván a védelmiipar-fejlesztés része egyszerűen nem halogatható tovább.

A kérdés az, hogy a tagállamok egyetértenek-e abban - és erről majd lesz egy vita az Európai Tanácsban -, hogy ezt az Unió szintjén kívánják tenni, magyarán rendelkez-e hozzá hatáskört, forrásokat, hogy uniós szinten megerősítsék ezt a haderőfejlesztési folyamatot, és ezt lefordítsák egy hadiipari együttműködésre, egy hadiipari fejlesztésre uniós szinten, vagy pedig megmaradnak a nemzeti együttműködési keretekben, és egy közös haderőfejlesztést, alapvetően NATO- vagy kétoldalú alapon képzelnek el. Egy biztos, hogy a következő időszak számára meghatározóak lesznek a hadiipari beruházások, hiszen meg kell erősíteni Európa védelmi képességét. Szerintem ez a kérdés fogja megválaszolni, hogy vajon lesz-e ilyen biztosunk.

Brenner alelnök úr kérdezte, hogy van-e változás vagy előkészület az intézményrendszerben. Ez egy régi vita, egészen 2003-ig nyúlik vissza a gyökere. Thessalonikiben már ott volt ez a mondat, hogy a következő bővítésnél márpedig intézményi reformokra van szükség. Szerintem ma már meghaladtuk ezt. Ha visszanezzük a decemberi vitákat az Európai Tanácsban, akkor még a legradikálisabb álláspontot képviselő tagállamok is egyetértettek abban, hogy a kettő párhuzamos folyamat, magyarán a bővítés és az intézményi reformok egymással párhuzamosan végzendő feladatok, nem pedig feltétel, egyike a másiknak.

Az is egyértelmű az Európa tanácsi vitában, és ez a Bizottság álláspontja is, hogy igazából nincs szükség intézményi reformra azért, hogy új tagállamokat vegyünk fel. Az egy másik vita, hogy egyébként 30 plusz tagállammal hogyan lehet az intézményrendszert úgy hatékonyabbá tenni, hogy az jobban működjön, de akkor ez nyilván kinyitja azokat az egyensúlyi kérdéseket, amelyek egyébként az intézményi vitához kapcsolódnak. Egy biztos, hogy a bővítésnek, mint európai érdek, vagy geostratégiai szükségszerűség, van egy kifutása, magyarán a következő biztosi kollégium végére meg kell hogy történjen, különben Európa is meg fogja szenvedni a bővítés hiányát. Épp ezért ha az ember bővítésről beszél, akkor szerintem beszéljen a bővítésről, ha az intézményi vitában kíván részt venni, akkor beszéljen arról.

Hány tagállamot lehet majd felvenni? Szerintem ezt majd a vezetők eldöntik. Egyelőre azt látjuk, hogy nagyon erős a verseny. Azt látjuk, hogy egyre többen tárgyalnak. Most talán végre lesz egy ország, amely meg is tudja kezdeni a tárgyalások végső szakaszát. Tehát egy nagyon erős versenyre számítok, de egyelőre szerintem korai eldönteni. Ha majd eldöntik, hogy lesz bővítés - most várjuk ezt a politikai vitát, és remélem, hogy a magyar elnökség végére ebben egy egyértelmű döntést tud hozni az Európai Tanács -, akkor szerintem nagyjából már körvonalazódni fog, hogy kinek van lehetősége erre. Hogy ki fog élni ezzel a lehetőséggel, azt pedig meg fogjuk látni. Ez ebből a két elemből rakódik össze.

Gurmai képviselő asszony kérdése volt, hogy miért gondolom, hogy ténnyé válik a bővítés. Pontosan ezek miatt a folyamatok miatt. Egyrészt azért, mert előállt egy geopolitikai szükségszerűség most már mindenki számára. Eddig ennek a régióknak, ahol Magyarország is van, volt fontos, mert közelebb van ezekhez az országokhoz, és jobban érti, hogy egyébként a Balkán integrálása nélkül milyen politikai folyamatok indulhatnak el nemcsak a Balkánon, hanem akár itt a peremvidéken is.

Az is egyértelmű, hogy ebben a mandátumban sikerült visszaépíteni a bővítéshez szükséges eszközöket és politikai folyamatokat. Tehát ezért volt fontos az új metodológia, ezért volt fontos a növekedési terv a Balkán számára, ezért volt fontos a másodikként meghozott beruházási és fejlesztési terv, amely 30 milliárd eurót mozgósít a régió számára. Ez egyharmada az egész régió GDP-jének. Ez azért kell, hogy azok a mindennapi realitások, amelyek a Balkánt jellemzik, megváltozzanak. Ha ma el akar menni az ember, mondjuk, Szarajevóból Tiranába autóval, nincs 300 kilométer távolság, ez körülbelül 7-8 órás próbálkozás. Így nem lehet piacgazdaságot építeni. Így nem lehet befektetési környezetet létrehozni. Így egyszerűen a Balkán mindig is egy olyan zónája lesz Európának - hiszen Európában fekszik -, amely Európa számára is kihívásokat fog jelenteni.

Ezek az eszközök képesek arra, hogy ezek az országok felkészítsék saját magukat a mi segítségünkkel, hogy taggá váljanak. Ezért mondom azt, amit mondok, hogy szerintem ez innentől fogva nem visszafordítható. Ennek a Bizottságnak ez a legfontosabb feladata, hogy most már mindent, még az utolsó napon is, ha kell, úgy állítson össze, hogy innentől ez ne legyen visszafordítható.

A kínai elnök szerbiai látogatása. Most megyek Belgrádba, én is érdeklődéssel fogom hallgatni a beszámolókat. Ide egy elég fontos lábjegyzetet fűznék. Igen, a Balkán egy rendkívül érdekes régió nemcsak a mi számunkra. Kínát említette képviselő asszony, de ugyanez a helyzet, mert Törökország számára is érdekes, az Öböl-menti országok számára is érdekes. Tehát szerintem erre az a válasz, hogy Európa is csipkedje magát, Európa is tegyen le az asztalra olyan ajánlatot, ami jobb, ami mindig megbízhatóbb és egyelőre a bővítés ez. Ha megnézzük a szerb elnök nyilatkozatait, akkor azt látom, hogy az mindig oda van téve, hogy igen, de az európai uniós tagság a legfontosabb prioritás Szerbia számára, hiszen szerintem a szerb-kínai együttműködés is csak abban a mezőben értelmezhető, ha Szerbia az Európai Unió tagjává válik.

De nekünk is van ebben feladatunk, és a mi feladatunk pedig az, hogy jobb ajánlatot tegyünk. Jelentem, hogy ebben vannak sikereink. Ha megnézzük a legnagyobb vasútfejlesztést, ami Szerbiában zajlik, annak egy része most már uniós támogatásból készül. Tehát ott kifejezetten a kínai versenytársakat előztük meg egy olyan ajánlattal, amely lényegesen jobb volt a kínai ajánlatnál. Szerintem ez mindig egy jobb válasz, egy jobb válasz annál, minthogy kritizáljuk a partnert, hogy miért találkozik másokkal is. Szerintem, hogy mondjam, fair versenyben nyerni, mindig sokkal értékesebb.

Moldávia kapcsán azt tudom mondani, hogy Moldávia egy új politikai konstrukcióval futott neki ennek az egész háborús időszaknak, egy teljesen új

kormánytöbbséggel, egy új államelnökkel, akik rendkívül elkötelezettek a feladatok teljesítésében. Nekem nagyon jó tapasztalataim vannak velük kapcsolatban. Az a munka, amit végeznek, egy komoly munka. Ugyanakkor látni kell azt is, hogy rendkívül mélyről indul ez az egész folyamat. Ha megnézi képviselő asszony a GDP-adatokat, akkor egy egészen rémisztő különbség mutatkozik, éppen ezért már 2020-ban a legfontosabb üzenet Moldávia számára az volt, hogy azonnal gazdaságot kell építeni, mert különben az ország fenntarthatatlan. Ennek látjuk most már az első jeleit. Látjuk, hogy visszaszerzi az energiaszuverenitását az ország, de még sokkal többet kell tenni ehhez. Tehát ide is igaz a mondat, hogy egy olyan befektetési környezetet kell létrehozni a reformok útján, és a mi támogatásaink útján, amivel utána egy valódi gazdaság fel tud épülni.

Vadai képviselő asszony és Gurmai képviselő asszony is említette a jogállamisági kérdések fontosságát elsősorban Szerbia összefüggésében. Szeretném emlékeztetni képviselő asszonyokat, hogy én voltam az a biztos, aki az új metodológiát letette az asztalra. Én voltam az a biztos, aki az új metodológiában a jogállamisági kérdéseket a középpontba helyeztem.

Az új metodológia vezette be azt a szabályt, hogy márpedig akkor nincsen előrelépés a többi területen sem, ha nincs előrelépés a jogállamiságban. Ez igaz Szerbiára, ez igaz minden tagjelölt országra. Ezt én tettem le az asztalra.

A másik kérdés Bosznia-Hercegovina. Amikor Bosznia-Hercegovinában átvettük a munkát, akkor azt láttuk, hogy az ország igazából egy folyamatos, permanens politikai válságban van. Ehhez képest eljutottunk a mandátum végére oda, hogy nemcsak tagjelöltté vált az ország, hanem még a tárgyaláskezdés is teljesen elérhető, és pozitív döntés van róla az Európai Tanácsban. Ha a képviselő asszony szerint ez az orbáni külpolitika, akkor vállalom, hogy az orbáni külpolitikát hajtottam végre. Szerintem ezzel nemhogy nem ártottunk az országnak, hanem pontosan azokat a folyamatokat segítettük elő, amelyeket képviselő asszony is számon kért.

Végül a palesztin hatósággal kapcsolatos kérdés, amit mind a két képviselő asszony említett: nem egyoldalú felfüggesztésről volt szó. Október 7-én egy olyan terrorsorozatot kellett végignéznünk, amiről szerintem senki sem gondolta, hogy ez még egyszer a történelemben bekövetkezhet. Az történt, hogy zsidókat öltek, pusztítottak tömegével azért, mert zsidók. *(Dr. Vadai Ágnes: Ezt tudjuk. Nem ez a kérdés!)* Amikor egy ilyen dolog történik, akkor az ember nem foglalhat úgy állást, hogy hát igen, de végül is a palesztin hatóság közvetlenül ebben nem vett részt.

Nem tudhattuk akkor, hogy ki vett részt miben, ebben az október 7-i merényletsorozatban - vagy a merényletsorozat egy ilyen felüldicsérése annak, ami ott történt, tömeggyilkosság -, nem tudhattuk, hogy kik vettek ebben részt, és éppen ezért kellett ott egy vonalat húzni, hogy márpedig meg kell, hogy vizsgáljuk, nem került-e bármilyen uniós forrás olyanok kezébe, akik ebben bármilyen módon részt vettek. Anélkül a döntés nélkül, amit ott akkor meghoztunk, és amit egyébként utána a bizottsági kollégium is megerősített, ez lehetetlen lett volna. Ehhez a folyamathoz következetesen ragaszkodtunk, ragaszkodom, és ragaszkodni is fogok. Éppen ezért volt fontos az, hogy ez a belső vizsgálat megtörtént.

Képzelve el, képviselő asszony, hogy ha nem végezzük el ezt a belső vizsgálatot, és nem tudjuk biztosan, hogy olyan személyek, mert könnyű a Hamász mögé bújni, de itt nemcsak a Hamász irányította ezt a vérengzést, itt egyszerű polgárok is részt vettek, akik odamentek, fosztogattak, és gyerekeket öltek, tehát itt nem egy hétköznapi eseménysorozat történt... *(Dr. Vadai Ágnes: Nem ez volt a kérdés! - Nacsá Lőrinc: De ez volt!)* Éppen ezért felelős politikus egy ilyen helyzetben nem tehet mást, minthogy azonnali vizsgálatot rendel el, és ehhez megszereztem a kollégium támogatását mindvégig.

Utána ugyanezt tettük, amikor az izraeli hatóságok világosan tudomásunkra hozták, hogy az UNRWA munkatársai is részt vettek a támadásokban. Pontosan ugyanezt a metodológiát követtük: azonnali vizsgálatot kértünk. Látjuk most már, hogy az UNRWA is belátta, hogy igen, itt vannak problémák. Kötöttünk velük egy megállapodást arról, hogy hogyan fogják végrehajtani, és ehhez minden körülmények között ragaszkodni fogunk. Köszönöm szépen. *(Dr. Vadai Ágnes: Kár, hogy nem ez volt a kérdés, biztos úr! - Nacsá Lőrinc: De ez volt! - Dr. Vadai Ágnes: Nem ez volt a kérdés! Szövegértési problémája van akkor a fideszeseknek!)*

ELNÖK: Nagyon szépen köszönjük, biztos úr, az alapos előterjesztést, a kérdésekre adott részletes választ. Különösen fontosnak gondolom azt, hogy ennek az országcsoportnak, amiről most itt rövid távon beszélünk, a 16 milliós országcsoportnak a jövőjével kapcsolatos elkötelezettség a magyar külpolitikának is rendkívül szerves részévé vált. Az az egyértelműség, hogy ezt a bővítést meg lehet valósítani gyakorlatilag a jelenlegi jogi körülmények között, amit Brenner alelnök úr kérdésére adott válaszában elmondott, rendkívül fontosnak tartom. Tehát ez még az az országcsoport, amit az Európai Uniónak a jelenlegi intézményi feltételrendszerben el kell tudnia bírni.

Azt hiszem, ezért is nagyon fontos az, amit letett az asztalra az elmúlt időszakban. Igyekszünk majd az elkövetkezendőkben ezt a vonalat a magunk részéről is fenntartani a magyar elnökség idején. Bizonyára tudják képviselőtársaim, hogy biztos úr legközelebb akkor lesz a vendégünk, akkor az Európai Unió külügyi bizottsági vezetői fognak a magyar parlamentbe ellátogatni szeptember 9-én. Arra a találkozóra a képviselőtársaimat is meg fogom invitálni, védelmi és külügyi bizottsági elnökök fognak részt venni ezen. Ezzel most lezárnam ezt a napirendi pontot azzal, hogy megköszönöm, hogy eljött biztos úr, és folytatjuk.

Egyebek

Tisztelt Bizottság! Már csak két rövid bejelentésem van, írják be a naptárba: május 28-án 11 órakor nagykövetjelölteket hallgatunk meg, és június 10-én - ez egy „A” hét hétfő - Bóka János európai uniós ügyekért felelős minisztert fogjuk meghallgatni a magyar európai uniós elnökségi programról. Tehát június 10-én 10 óra, Bóka János, és május 28-án 11 óra.

Az ülés berekesztése

Tisztelt Bizottság! Amennyiben nincs több egyéb, szép napot kívánok mindenkinek. Viszontlátásra!

(Az ülés befejezésének időpontja: 10 óra 22 perc)

Németh Zsolt
a bizottság elnöke

Jegyzőkönyvvezető: Vicai Erika